

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 33.

Lýsingarprísur fyri petittreglu: 30 oyr. á forsiðuni,
20 oyr. á 3. og 4. síðu. Við stórra lýsingum fæst
avsláttur í prísinum.

Leygardag hin 18. august 1934.

Kostar kr. 1,50 fjóðringsárið — Porto. Blaðið
verður bilagt á posthúsinum, brevsvanarstøðum
og skrivstovuni. Telf. 143.

8. árg.

Ússaligt.

Harra bankastjóri Tórstein Petersen hevur 11. í h. m. skrivað eitt opið brev til P. M. Dam. Bankastjóri sigur heita brev at vera orsakað av okkara oddagrein seinasta leygardag.

Skal heita brev vera svar uppá hesa okkara grein við víkjandi sakforara og banka-stjóra Tórstein Petersens atburði frá og við hansara innleiðing av rumbulfundinum, ið keypmannafelagið helt í Havn. megu vit siga við manninum: **hatta er ússaligt.**

Vit merkja, at tað í hesum brævi finst:

1) Ikki eitt orð, sum avsannar okkara upplýsing um, at statsins tap í Ísverkini bert var stívur triðjungur av tí, ið Tórstein Petersen vildi fortelja áhoyrarunum í Sjótleikarhøllini.

2) Ikki eitt orð til avsannan av, at tað var tað í „Ísverkini“ gjørdar útløgg, sum orsakaði tvingaði — ifylli lóg — „Ísverkis-stjórnina“ at geva „Ísverk“ upp sum trotabúgv.

3) Ikki eitt orð til avsannan av, at Sjóvinnubankans uppsetta av arslýsing síni í „Føroya Socialdemokrati“ var „motiverað“ við, at bankastjóri einki vildi hava at gera við „Føroya Socialdemokrat“, so leingi P. M. Dam hevði nakað at gera við blaðið.

Okkara frásøgn um gongdina í og orsakina til „Ísverkisins“ húsangang stendur í óvikað.

Harra Petersen mátti verja so frætt at sær komin, at hann skilti, at hann einans minkar seg sjálfan við at halda fram við óundirbygdur uppástandum, **sum era tikin av fótum**, eins og við at royna at villileiða við kánum „insinuerandi“ spursmálum, **sum vit hava svarað og kipt livið úr**. Vit kunna forvissa harra Petersen um, at Havnarfólk og Føroyingar í síni heild duga meir enn at stava og leggja saman. At halda fram við at spekuleri í fólksins óvitan er fátongt.

Við um 14000 kr. í kontantum var P. M. Dam við at reisa „Ísverk“ undir harðum andstreymi. Hugsjónin var at hjálpa Føroya fiskimonnum og arbeid-árum. Men kreppan og harðskapur heimanfrá feldi virkið. Hetta var harmiligt og stórum missur. Men harra Tórstein Petersens uppástundur um, at „Ísverk“ hevur verið Føroyingum og Føroya landi til stóran skaða, verður ringur at undirbyggja. Tí enn hava hvørki Tórstein Petersen ella nakar annar kunna avsanna okkara frásøgn um,

at „Ísverk“ ikki hevur forðað einum einasta keypi av góðum skipi ella bygging av nýggjum skipi.

Útviklingurin og lívsins rodyrnir hava harafturimóti vist, at Føroyingar í teirra endurnýggjan av fiskivinnuni mega fímillum aðrar leiðir ganga ta av Ísverkis fyrirkomni ávístu leið: **veiðan av virðisfiski við nútímans moderna fiskireiðsskapi og bátum.**

Vit hava víst á, hvat ið fór fyri bakka við at „Ísverk“ ikki fekk loyvi ella stundir til at rekonstruera seg — hvat ið vit, sum ávíst, hava „Ísverkis“ stormarunum at takka fyri. Føroya fiskimaður misti harvið kanska meir, enn vit duga at meta. Men sjálvt „Ísverk“ stendur enn á Føroya steinum, eigast av tí almenna, og hevur enn sum frá fyrstu stund, tað kom í virkan, alstóran týðning fyri fiskivinnu okkara. Vit kunna í hesum sambandi uppfærturtað orð frá einum stórkeypmanni í Suðuroy, har hann sigur:

„..... Tíðirnar hava verið herviligar fyri okkum reiðarar, og hevði „Ísverk“ ikki verið, vildi vit valla klára okkum. Sum tað var vordió áður, var tað so ovurmáta stórt tíðartarn og í allar mátar tvøriligt at fáa agn og ís í Suðuroy, at skuldi tað sama haft verið tilfelli í hesum ringu árum, vit hava haft, vildi tað kanska notið harðari at okkara drift, enn vit høvdu kunna tolað. Men við „Ísverk“ er í hvussu er agn- og físpurningurin loystur fyri Suðuroynna. At tað hevur ómetaligt at siga og kann tyða í hundradum av túsundum, veit einhvar reiðari í Suðuroy.“

Veikur er bankastjóri við vápnun sínum, tá hann má so langt sum at „insinuera“, at P. M. Dam hevur lagt fram á tingborði málini um lógtingsins yvirtaking av bankvesinum og brunatryggingini o. o. fyri at hevna seg á Sjóvinnubankan og hansara bankastjóra.

Velt Tórstein Petersen ikki, at hesi máli hava verið og framvegis eru á stevnuskrá javnaðarmanna? Maður, ið gevur seg inn á politikk, má vita so frætt um móstøðumenn sínar — ella er hetta eins og plakatin, ein roynd við at bluffa við insinuation og spekuleran í fólksins óvitan? Umframt tað, at hesi máli eru á stevnuskrá javnaðarmanna, viðlók flokkurin hin 21. og 22. apríl í ár at leggja málini fram fyri lógtingið.

Nei, vit hava ikki viljað, og ikki vit vilja skaða Sjóvinnubankan. Hann hava vit, sum skrivað, stýðjað av heilum huga og bestu orku okkara. Men hann, ið er við at skaða Sjóvinnubankan, er bankans stjóri Tórstein Petersen við sínum illavörðna og „ómoteveraða“ atburði.

Fólk hava nú haft tann stultleika at sæð okkara æraða sakforara og bankastjóra Tórstein Petersen borið seg at sum bórinni, tá ið tey ikki kunna undirbyggja sínar uppástandar — tey fara at træast. Tá ið so verður tikið í herðatoppin á teim, rópa tey við einglaródd: tað var ikki eg, men hann, ið leyp á. Hetta er ússaligt, so ússaligt, at vit nú freistast til at spyrja við manninum, ið vit ein dagin komu á tal við um rumbulfund keypmanna (keypmansins?) og plakalmannin:

„Hví tíma vit at loda riflur eftir heiðafuglum og smáfuglum? Sig heldur við skaldinum: latið heiðafuglar og smáfuglar fáa frið!“

Avsanning.

Vit siggja í einum blaði, at harra landstingsmaður lógtingsmaður Jóannes bóndi Patursson og hevur loyvt sær at avsanna okkara referat av talu hansara á tingi viðvíkjandi hvalatvostmálum.

Vit megu tessverri avsanna Jóannesar avsanning, tí okkara referat er sjálfandi rætt til yvir tað, at tað er stytt og einans gevur innihaldið av tí, Jóannes bóndi flutti fram. Referatið kann altíð víttast av ópartiskum áhoyrarum.

„Eg havi ikki sagt eitt orð

...“ bedýr Jóannes bóndi. Her væntar bert tað at skoyta uppí: „Eg var als ikki á fundi, tá ið tvøstamálið var fyrri.“ Men kanska hetta gáløysni í avsanningini skal haldast at vera rættað í tí, at Jóannesar blað, „Tingakrossur“, ikki tekur Jóannes við í sínum referati frá viðgerðini av hvalatvostmálum.

Vit skilja Jóannesar avsanning soleiðis, sum at hann nú er komin í huga um, at hann ikki átti at sagt tað, ið hann segði. Men so stalt kundir okkara æraði landstings- og fílkatingsmaður hóskandi sagt: „Tað, ið eg segði, kom av misgávm, eg meini tað ikki...“ Vit eru tí forvitnir eftir at vita, hvat ið bóndin nú meinar. Skuldi so veðurglasíð vent sær, trúta ikki blóðini, ið fegin vilja taka upp eina nýggja avsanning o. s. fr.

Vit skulu royna at fylgja við, sjálvt um tíðirnar eru, sum maðurin segði, „nakað óstaddir og óberokniligar.“

Undir følskum flaggi.

Í eini grein síðsta leygardag leyp „Arbeiðið“ heldur hvassliga á okkum, tí vit høvdu „loyyt okkum at spyrja, hvørjar uppgávur“ hetta nýggja blað hevði.

Greinin nevnt „Ílt eyga...“, og skal hetta vist, sum tað framgongur av sjálvari greinini, vera ein stytling av orðtakinum: „Ílt eyga kann einki gott sjá“. At teir hava stytt orðtakið, skilja vit soleiðis, at teir sjálfir vita, at í teirra blað er lítið og einki gott at sjá.

Vit vórðu ikki lítið bílsnir, tá vit løsu hesa blaðgrein, ið leggur okkum undir at misrøkta okkara starv sum talsmenn arbeidara í Føroyum. Vit merktu longu broddin í tí fyrsta „Arbeiðinum“, har sagt verður frá teimum arbeidaraðloðum, ið hava verið sett á stovn í Føroyum fyrr, og har teir ikki við einum orði nevndu „Føroya Socialdemokrat“. Og hví vit gjørdust so bílsnir yvir hetta er skjótt sagt: Vit vita, at sálin í hesi nýggju blaðroynd er tann maður, sum setti „Føroya Socialdemokrat“ á stovn á fyrsta sinni, og sum í eini fimm ár var tess blaðstjóri.

Hvat baggar hesum monnum? Tá teir soleiðis leypa á sín besta stuðul og siga um hann, at hann í heili fimm ár hevur siglt undir følskum flaggi; at hann hevur slitið fimm av sínum bestu árum sum blaðstjóri av einum arbeidaraðloð — og ikki hevur verið talsmaður arbeidara? Og hvat vænta teir sær av honum í hesi nýggju royndini, sum hann nú hevur sett á stovn og fingið teir bundnar til? —

Vit halda tað ikki vera vakurt gjørt av hesum manni, at hann letur ein ungan mann bera ábyrgðina av einum blað, sum hann ikki sjálfur torir at leggja navn til, serliga tá hesin ungi maður saktans ikki er reiðiliga klárur yvir, í hvørt borð tað ber.

Vit vita fullvæl, hvør hesa grein hevur skrivað — tað er hvørki blaðstjóri „Arbeiðsins“ ella hin fyrsti blaðstjóri „Føroya Socialdemokratis“; men vit vilja, fyrri ikki at gera honum nakað mein, **hesa ferð** lata vera við at draga navn hansara fram í ljósið. Og leggja vit honum — og ábyrgdarmanni „Arbeiðsins“ — tey ráð at lesa eina grein, „Kommunistisk Taktik“, sum finst aðrastaðni í hesum blað, og leggja sær hana í geyma.

Utferð.

„Streynur fer til Klakksvíkar í morgin kl. 8½. Ferðapeningur 2,50 kr. aftur og fram. Í Klakksvík verður hondbólts- og fílbólts-leikur. Havnar Hornørkestur er við í ferðarlagnum.“

Hondbóltsfelagið „Neistin“.

Kommunistisk Taktik.

Kommunisterne skyer ingen Midler i deres Agitation. Der, hvor Kommunismen er svag, og særlig hvor den er i sin første Vorden, bruger de Herrer gerne at snige sig ind i forskellige Organisationer, faglige saavel som socialdemokratiske. Indenfor Organisationer er deres Arbejde fortrinsvis baseret paa at skabe Splid, rakke alle forende Kræfter til efter alle Kunstens Regler. De Herrer toner aldrig rent Flag paa saadanne Steder, for saa ved de, at de lige straks bliver sat til Vægs. Taktikken bestaar i at skabe Forvirring, for paa den Maade selv at komme op paa de forreste Pladser, nemlig at erobre Bestyrelsen.

Kommunisterne kan her hos os aldrig komme til at spille nogen Rolle, saafremt de optræder under deres rette Navn, men de kalder sig Socialister, mens de frækt angriber alt, hvad socialistisk er. De er saa ihærdige i deres Bestræbelser, at de endda faar adskillige naive Sjæle, der dog nærer Afsky for Kommunismen, til ogsaa at hyle med i Koret og kaste med Skidt efter hver ærlig Socialdemokrat. Disse naive Sjæle bliver saa paa Skronten røste, og af deres Forfængelighed yderligere ansporede i deres for Arbejderflokkens fordelvælgende Gerning. Lønnen bliver som fortjent; for engang bliver de opdagede. Socialister kan ikke bruge dem, og naar de ikke kan udrette noget for Kommunismen, faar de bare et Spark.

Færoske Arbejder! Hold dig vaagen, pas paa dem, der vil skabe Splid og dermed hemme vor Vækst. Vid, at man ikke foreløbig vil skille med 3die Internationale — det er prøvet en Gang, dog langtfra med Held. Nu vil man foreløbig hidse Mand mod Mand og dermed odelægge Kammeratskab og Solidaritet. Naar saa Valgdagen kommer, stiller de Herrer med egen Liste, men de tror heller ikke da vedkende sig deres Navn.

Hver færøsk Fisker og andre Arbejdere: Aboner paa og agiter for dit Blad. Den socialistiske Presse har altid talt Arbejdernes